

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2023/21/-НА-СТА-ТТЗ

ТӨВ АЙМГИЙН ЖАРГАЛАНТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2022 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2023 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Ахлах аудитор Ц.Саранчимэг

Утас: 70273204 Цахим хаяг: Saranchimegtst@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	4
Асуудлыг онцолсон хэсэг	Error! Bookmark not defined.
Аудитын гол асуудал.....	Error! Bookmark not defined.
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	6
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....	10
3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө	12
3.5.2 Авлага	12
3.5.3 Урьдчилгаа.....	12
3.5.4 Бараа материал.....	13
3.5.5 Бусад эргэлтийн хөрөнгө.....	13
3.5.6 Үндсэн хөрөнгө.....	13
3.5.7 Өр төлбөр.....	14
3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо	14
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	18
4.1 Ерөнхий зүйл	18
4.2 Материаллаг байдал.....	18
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт.....	18
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	18
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	18
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	19
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	19
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	19
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ.....	20
5.3 Зөвлөмж.....	20
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	22

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
СТСХ	Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ХХААГ	Хүнс хөдөө аж ахуйн газар
ХАА	Хөдөө аж ахуй
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
БНСБС	Байгалийн нөхөн сэргээх барьцаа сан
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газар
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль

**ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2023.03.24 № 01/223
танай -ны № -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсөвт байгууллага, 2 орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгж, 3 тусгай сан, 1 төрийн сангийн нэгж нийт 12 тайлан нэгтгэгдсэн байна. Орон нутгийн төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид нь зөвхөн гүйцэтгэл үр, дүнгээр санхүүжих байгууллагын орон нутгаас баталсан төсвийн хүрээнд тайлагнаж нэгтгэлд оруулсан.

Тайлант онд сумандаа Хөдөлмөр зуслантай болох эхлэлийг тавьж Аймгийн хөрөнгө оруулалтаар 27,000.0 мянган төгрөгөөр 10 гэр авсан, газрын цахим мэдээллийн киоск машинтай болж иргэд газартай холбоотой бүх мэдээллийг хүссэн үедээ саадгүй авах нөхцөл бололцоог бий болгож ажилласан байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь аудиторын мэргэжлийн шийдлээр тайлант хугацааны санхүүгийн тайлангийн аудитад чухал нөлөө үзүүлсэн дараах асуудлууд байна.

Орон нутгийн төсөвт 2022 онд татварын орлого 816,725.9 мянган төгрөг, татварын бус орлого 187,795.6 мянган төгрөг, нийт 1,004,521.5 мянган төгрөг төвлөрч, батлагдсан төлөвлөгөөг 211,840.5 мянган төгрөгөөр буюу 17,4 хувь тасарсан байна. Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө нэгдсэн дүнгээрээ тасарсан нь суутган-2 үндэслэлгүй төлөвлөсөнтэй холбоотой байна.

Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчид гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжих байгууллагын санхүүгийн тайланг шилжүүлэхдээ Сангийн яамнаас 2023 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийн 10/84 тоот албан бичгээр өгсөн заавар чиглэлийн дагуу орон нутгийн улсын төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн тайланд Эрүүл мэндийн төв, Соёлын төв, Цэцэрлэг, Ерөнхий боловсролын сургуулийн 6,668,866.2 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 566,174.5 мянган төгрөгийн бараа материал, 13,556.8 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгө, 144,572.5 мянган төгрөгийн авлагын үлдэгдлийг шилжүүлэн тайлагнасан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал гараагүй болно. Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2021оны 12-р сарын 31	2022 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		1,543,296.4	794,425.4
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	337,330.1	213,999.7
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	490,695.7	389,831.2
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	715,270.7	190,594.4
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		8,544,624.4	2,514,426.6
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	8,544,624.4	2,514,426.6
39200	Биет хөрөнгө		8,246,608.9	2,325,792.1
39300	Биет бус хөрөнгө	13	298,015.5	188,634.5
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		10,087,920.8	3,308,851.9
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		8,960.0	9,460.0
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	8,960.0	9,460.0
41300	Өглөг	17а, 17б	8,960.0	9,460.0
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		10,078,960.8	3,299,391.9
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		10,078,960.8	3,299,391.9
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал		2,267,252.5	471,343.6
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө		2,267,252.5	471,343.6
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		4,444,370.1	2,116,642.5
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		3,367,338.1	711,405.9
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V		10,087,920.8	3,308,851.9

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2021оны 12-р сарын 31	2022 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		7,127,753.7	2,312,772.0
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		212,577.3	816,726.0
110	Орлогын албан татвар		113,260.3	607,132.2
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		113,260.3	634,274.5
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		0.0	-27,142.3
113	Хөрөнгийн албан татвар		1,680.0	64,389.8
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		97,637.0	145,204.0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	1,364,746.2	823,237.7
120	Нийтлэг татварын бус орлого		1,364,746.2	823,237.7
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		5,550,430.2	672,808.2
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	6,870,977.4	1,697,868.8
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		6,862,017.4	1,642,316.7
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		5,545,168.2	1,573,233.7
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		2,932,316.4	368,402.5
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		385,787.8	46,231.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		514,371.3	518,907.3
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		105,310.1	37,128.8
2105	Нормативт зардал		354,407.2	188,673.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		24,303.2	8,559.7
2107	Томилолт, зочны зардал		1,762.0	2,443.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,		77,574.2	87,817.5
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		1,149,336.0	315,070.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		1,316,849.3	69,083.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		8,960.0	55,552.1
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		256,776.2	614,903.2
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		9,249.5	0.0
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		103,839.5	7,236,342.7
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)		162,186.2	-6,621,439.5

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодр уулга	2021оны 12-р сарын 31	2022 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)		6,355,411.5	2,001,952.8
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		212,577.3	816,726.0
110	Орлогын албан татвар		113,260.3	607,132.2
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		113,260.3	634,274.5
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		0.0	-27,142.3
113	Хөрөнгийн албан татвар		1,680.0	64,389.8
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		97,637.0	145,204.0
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж		37,158.1	13,983.2
1181	Газрын төлбөр		26,384.2	106,264.2
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр		34,094.7	24,956.6
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		736,722.5	512,418.5
120	Нийтлэг татварын бус орлого		736,722.5	512,418.5
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		5,406,111.7	672,808.2
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		5,947,552.3	1,503,636.1
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		5,947,552.3	1,503,636.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		4,630,703.0	1,420,796.3
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		2,938,793.1	368,402.5
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		386,559.1	46,231.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		507,856.0	522,153.1
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		91,068.6	33,038.0
2105	Нормативт зардал		439,131.3	212,338.8
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		49,094.7	9,421.7
2107	Томилолт, зочны зардал		1,762.0	2,443.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,		90,732.1	88,245.5
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		125,706.2	138,522.5
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		1,316,849.3	82,839.8
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)		407,859.2	498,316.6
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)		139,043.0	505,547.4
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		139,043.0	505,547.4
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		139,043.0	505,547.4
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		-139,043.0	-505,547.4
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН		-144,793.0	-116,099.6
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ		144,793.0	116,099.6
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)		124,023.2	-123,330.3
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		213,306.9	337,330.1
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		337,330.1	213,999.7

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	9,916,774.6	9,916,774.6
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	28.2	28.2
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	9,916,802.8	9,916,802.8
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-28.2	-28.2
9	Тайлант үеийн үр дүн	162,186.2	162,186.2
10	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	10,078,960.8	10,078,960.8
11	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	10,078,960.8	10,078,960.8
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-157,974.5	-157,974.5
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	9,920,986.3	9,920,986.3
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-154.8	-154.8
19	Тайлант үеийн үр дүн	-6,621,439.5	-6,621,439.5
20	2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	3,299,391.9	3,299,391.9

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган

төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,093,165.3	1,731,463.4
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,263,358.4	1,158,432.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,208,978.2	1,105,409.6
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	399,433.3	368,402.5
210101	Үндсэн цалин	308,926.4	304,345.1
210102	Нэмэгдэл	70,709.6	57,471.7
210104	Урамшуулал	19,797.3	6,585.7
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд	50,908.3	46,231.3
210201	Тэтгэврийн даатгал	35,457.2	31,693.7
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,862.6	3,635.8
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,090.4	2,916.6
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	772.7	724.9
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,725.4	7,260.2
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол	546,112.5	522,153.1
210301	Гэрэл, цахилгаан	61,684.0	58,272.6
210302	Түлш, халаалт	472,115.3	451,996.5
210303	Цэвэр, бохир ус	12,313.2	11,884.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	38,731.7	22,358.9
210401	Бичиг хэрэг	1,774.9	1,774.5
210402	Тээвэр, шатахуун	12,072.8	12,034.3
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,884.0	1,300.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн	23,000.0	7,250.1
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,501.1	8,499.6
210604	Урсгал засвар	10,501.1	8,499.6
2107	Томилолт, зочны зардал	2,687.1	2,443.0
210702	Дотоод албан томилолт	2,687.1	2,443.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил,	77,387.0	71,927.2
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил	75,259.0	70,762.0
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	828.0	712.8
210803	Даатгалын үйлчилгээ	400.0	200.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	750.0	186.4
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	150.0	66.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	83,217.2	63,394.1
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	80,217.2	61,743.1
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,000.0	1,651.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	54,380.2	53,023.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	54,380.2	53,023.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн	52,380.2	51,813.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,000.0	1,210.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	677,556.9	456,931.3
221001	Их засвар	351,500.0	191,351.7
222001	Тоног төхөөрөмж	15,000.0	15,000.0
223001	Бусад хөрөнгө	311,056.9	250,579.5
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН	152,250.0	116,099.6
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	152,250.0	116,099.6
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,093,165.3	1,676,767.2
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	379,788.1	379,788.1
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас	379,788.1	379,788.1
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,361,779.7	1,198,501.2
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,361,779.7	1,198,501.2
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ	351,597.5	98,477.9
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос	152,250.0	98,477.9
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	199,347.5	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний	-	262,746.7
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн	-	203,133.0
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2	2
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	37	37
620001	Удирдах ажилтан	8	8
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	16	16
620003	Үйлчлэх ажилтан	3	3
620004	Гэрээт ажилтан	10	10
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	37	37
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9	9
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТУ)	11	11
650010	Гэрээт ажилтан	10	10
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7	7

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	581,949,570.18	156,241,917.64
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	581,949,570.18	156,241,917.64
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	501,986,567.18	131,275,923.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	100,450,292.68	0
210101	Үндсэн цалин	43,139,697.20	0
210102	Нэмэгдэл	52,718,595.47	0
210104	Урамшуулал	4,592,000.01	0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	13,577,609.40	0
210201	Тэтгэврийн даатгал	8,693,838.28	0
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,004,502.93	0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	914,050.75	0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	265,537.79	0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,699,679.65	0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	30,490,400.00	0
210302	Түлш, халаалт	29,830,400.00	0
210303	Цэвэр, бохир ус	660,000.00	0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	15,611,374.00	9,770,750.00
210401	Бичиг хэрэг	3,388,460.00	455,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	11,423,625.00	9,315,750.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	799,289.00	0
2105	Нормативт зардал	142,233,365.00	0
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	124,425,190.00	0
210502	Хоол, хүнс	17,808,175.00	0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	37,659,200.00	0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	35,777,000.00	0
210604	Урсгал засвар	1,882,200.00	0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр,	86,992,776.00	10,048,717.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний	86,992,776.00	10,048,717.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	74,971,550.10	111,456,456.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	64,244,550.10	111,456,456.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	10,727,000.00	0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	79,963,003.00	24,965,994.64
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	73,966,100.00	16,260,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	0	16,260,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	23,621,400.00	0
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан	49,236,700.00	0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,108,000.00	0
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	5,996,903.00	8,705,994.64
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох	5,993,903.00	66,515.82
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох	3,000.00	8,639,478.82
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	590,589,049.00	147,602,438.82
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	590,589,049.00	147,602,438.82
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан	45,829,534.00	0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан	154,264,215.00	125,015,873.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд	44,652,800.00	22,586,565.82
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	345,842,500.00	0
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	8,639,478.82	-8,639,478.82
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	8,639,478.82
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	8,639,478.82	0

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг дарга Орон нутагтаа бүх шатны хурлын шийдвэр Засгийн газар, аймаг, сумын стратегийн зорилт, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, төр засгийн бодлого шийдвэрийг иргэдэд сурталчлан таниулж, хүн амын эрүүл мэнд, боловсрол, соёл, хөдөлмөр эрхлэлтийн чанарыг ахиулан амьжиргааны түвшнийг дээшлүүлж байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, төрийн хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлэх, мал аж ахуй, газар тариалан, үйлдвэрлэл үйлчилгээ, дэд бүтцийг хөгжүүлж, сумын эдийн засгийн чадамжийг сайжруулан өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагаа явуулдаг Төв аймгийн засаг даргын харьяа байгууллага юм.

Тайлант онд сумандаа Хөдөлмөр зуслантай болох эхлэлийг тавьж аймгийн хөрөнгө оруулалтаар 27,000.0 мянган төгрөгөөр 10 гэр авсан, газрын цахим мэдээллийн киоск машинтай болж иргэд газартай холбоотой бүх мэдээллийг хүссэн үедээ саадгүй авах нөхцөл бололцоог бий болгож ажилласан байна.

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг дарга нь аймгийн Засаг даргатай 14 зорилт, 109 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр гэрээ байгуулан ажиллаж, 82,4 хувиар хэрэгжүүлсэн байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг дарга нь үйл ажиллагаандаа Монгол Улсын Үндсэн хууль, Төрийн албаны тухай хууль, Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Нийгмийн даатгалын тухай хууль, Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль Шилэн дансны тухай хууль зэргийг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллаж байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамрагдаагүй, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөгүй байна.

Дотоод хяналтын төлөвлөгөөг 2022 онд нийт 12 ажил үүрэг гүйцэтгэхээр төлөвлөн батлуулсан. Сумын Засаг даргын томилсон ажлын хэсэг нь удирдамж батлуулан байгууллагуудын өмч хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалт, анхан шатны баримтын хөтлөлт, бараа материалын зарцуулалт, хөрөнгө оруулалтын ажлын явцын гүйцэтгэл, шилэн дансны хөтлөлт, Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийж, зөвлөмж, хугацаатай үүрэг даалгавар өгч хэрэгжилтийг тооцон ажилласан байна.

Төлөвлөлтийн үе шатанд дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд тусалцаа авах шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын нэгтгэсэн тайланд мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг 2020 оны 6 дугаар сарын 08-ны өдрийн А/251 тоот захирамжаар баталсан байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Төв аймгийн Жаргалант сум нь Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан “Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 6,779,069.0 мянган төгрөгөөр буюу 32,8 хувиар буурсан байна. Энэ нь тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагууд улсын төсвийн байгууллага руу шилжсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	337,330.1	213,999.7	-123,330.4
Авлага	490,695.7	389,831.2	-100,864.5
Бараа материал	715,270.7	190,594.4	-524,676.3
Үндсэн хөрөнгө	8,544,624.4	2,514,426.6	-6,030,197.8
Нийт хөрөнгө	10,087,920.9	3,308,851.9	-6,779,069.0
Өр төлбөр	8,960.0	9,460.0	500.0
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	10,078,960.9	3,299,391.9	-6,779,569.0
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/ өмчийн дүн	10,087,920.9	3,308,851.9	-6,779,069.0

Эх сурвалж: Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Дээрх хүснэгтээс харахад өмнөх оноос дараах байдлаар өөрчлөгдсөн байна. Үүнд:

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 213,999.7 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 123,330.4 мянган төгрөгөөр буурсан байна. Энэ нь Орон нутгийн ерөнхий орлого 60,585.5 мянган төгрөг, Орон нутгийн хөгжлийн сан 37,074.6 мянган төгрөг, Сум хөгжүүлэх сан 17,621.7 мянган төгрөг, Эмийн эргэлтийн сангийн үлдэгдэл 8,560.6 мянган төгрөгөөр өмнөх оноос буурсан нь нөлөөлсөн байна.

Авлага дансны үлдэгдэл 389,831.2 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 100,864.5 мянган төгрөгөөр буурсан нь гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжих Эрүүл мэндийн төвийн 144,572.5 мянган төгрөгийн авлагыг шилжүүлснээс шалтгаалсан байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 190,594.4 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 524,676.2 мянган төгрөгөөр буурсан нь гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжих ЕБС, Цэцэрлэг, Эмнэлэг, Соёлын төвийн байгууллагуудын 566,174.5 мянган төгрөгийн бараа материалыг шилжүүлсэн нь нөлөөлсөн байна.

Үндсэн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл 2,514,426.6 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 6,030,197.8 мянган төгрөгөөр буурсан нь гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжих ЕБС, Цэцэрлэг, Эмнэлэг, Соёлын төвийн байгууллагуудын 6,668,866.2 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг шилжүүлснээс шалтгаалсан байна.

Өглөг дансны үлдэгдэл 9,460.0 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 500.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь БНСБС-д хөрөнгө төвлөрснөөс шалтгаалсан байна.

Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/ нь 3,299,391.9 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 6,779,569.0 мянган төгрөгөөр буурсан нь гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжих ЕБС, Цэцэрлэг, Эмнэлэг, Соёлын төвийн байгууллагуудын авлага, Засгийн газрын сан, дахин үнэлгээний нэмэгдлийг өмнөх үеийн үр дүн дансанд хааж, тайлант оны үр дүн 6,779,569.0 мянган төгрөгөөр буурснаас шалтгаалсан байна.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 648,351.7 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 129,660.4 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	337,330.1	213,999.7	-123,330.4
Төгрөг	337,330.1	213,999.7	-123,330.4
Төрийн сангийн харилцах	337,330.1	208,991.5	-128,338.6
Арилжааны банк дахь харилцах	0.0	5,008.2	5,008.2
Дүн	337,330.1	213,999.7	-123,330.4

Эх сурвалж: Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн Төрийн сангийн харилцах дансны 208,991.5 мянган төгрөгийн 68,3 хувь буюу 142,801.5 мянган төгрөгийг орон нутгийн хөгжлийн сан, 28,9 хувь буюу 60,331.5 мянган төгрөгийг Сум хөгжүүлэх сангийн, 1,5 хувь буюу 3,083.4 мянган төгрөгийг Орон нутгийн ерөнхий орлогын, 1,3 хувь буюу 2,775.0 мянган төгрөгийг БНСБС-ийн дансны үлдэгдэл эзэлж байна. Арилжааны банк дахь харилцах дансны 5,008.2 төгрөгийн 4,996.2 мянган төгрөгийг Эмийн эргэлтийн сангийн, 12.0 мянган төгрөгийг Эко төв жаргалант ОНААТҮГ-ийн үлдэгдэл эзэлж байна. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үлдэгдэлд тайлант оны Малын тоо толгойн албан татварын орлогоос 40,068.6 мянган төгрөгийн санхүүжилт хийгдсэн нөлөөлсөн байна.

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 213,999.7 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 123,330.4 мянган төгрөгөөр буурсан байна. Энэ нь Орон нутгийн ерөнхий орлого 60,585.5 мянган төгрөг, Орон нутгийн хөгжлийн сан 37,074.6 мянган төгрөг, Сум хөгжүүлэх сан 17,621.7 мянган төгрөг, Эмийн эргэлтийн сангийн үлдэгдэл 8,560.6 мянган төгрөгөөр өмнөх оноос буурсан нь нөлөөлсөн байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 389,831.2 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 100,864.5 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Дансны авлага	2396.9	4,368.7	1971.8
Байгууллагаас авах авлага	187,468.0	49,335.2	-138132.8
Хувь хүмүүсээс авах авлага	300,830.7	336,127.3	35296.6
Дүн	490,695.7	389,831.2	-100,864.5

Эх сурвалж: Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлага дансны жилийн эцсийн үлдэгдэл 389,831.2 мянган төгрөгийн 86,2 хувийг хувь хүмүүсээс авах авлага, 12,7 хувийг байгууллагаас авах авлага эзэлж байна. Хувь хүмүүсээс авах авлагын 98,7 хувь буюу 336,127.3 мянган төгрөг нь хоршоо, хөгжүүлэх сангийн, байгууллагаас авах авлагын 96,9 хувь буюу 47,825.0 мянган төгрөгийн авлага нь Орон нутгийн хөгжлийн сангийн авлагын үлдэгдэл байна.

Авлага дансны үлдэгдэл 389,831.2 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 100,864.5 мянган төгрөгөөр буурсан нь гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжих Эрүүл мэндийн төвийн 144,572.5 мянган төгрөгийн авлагыг шилжүүлснээс шалтгаалсан байна.

3.5.3 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа данс үлдэгдэлгүй байна.

3.5.4 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 190,594.5 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 524,676.2 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 5. Бараа материалын үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	227,322.3	108,645.2	-118,677.1
Тусгай зориулалттай материал	69936.5	6,653.6	-63,282.9
Эм боох материал	157385.7	101,991.6	-55,394.1
Хангамжийн материал	487948.4	81,949.3	-405,999.1
Бичиг хэргийн материал	2631.5	572.6	-2,058.9
Аж ахуйн материал	3521.9	2,015.2	-1,506.7
Сэлбэг хэрэгсэл	23400.5	24,236.5	836.0
Түлш, шатах тослох материал	10814.8	3,392.0	-7,422.8
Барилгын засварын материал	2742.7	857.4	-1,885.3
Хүнсний материал	7005.4		-7,005.4
Бусад хангамжийн материал	437831.6	50,875.6	-386,956.0
Дүн	715,270.7	190,594.5	-524,676.2

Эх сурвалж: Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Бараа материал дансны үлдэгдэл 190,594.5 мянган төгрөгийн 44,3 хувийг ЗДТГ, 54,5 хувийг эмийн эргэлтийн сан, 1,2 хувийг ИТХ-ын бараа материал эзэлж байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 190,594.4 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 524,676.2 мянган төгрөгөөр буурсан нь гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжих ЕБС, Цэцэрлэг, Эмнэлэг, Соёлын төвийн байгууллагуудын 566,174.5 мянган төгрөгийн бараа материалыг бүтцийн өөрчлөлтөөр шилжүүлсэн нь нөлөөлсөн байна

3.5.5 Бусад эргэлтийн хөрөнгө

Бусад эргэлтийн хөрөнгө үлдэгдэлгүй байна.

3.5.6 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл цэвэр дүнгээр 2,514,426.6 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 6,030,197.8 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 7. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	8,246,608.9	2,325,792.1	-5,920,816.8
Барилга, байгууламж, орон сууц	7,139,015.7	1,041,956.4	-6,097,059.3
Авто-тээврийн хэрэгсэл	155,069.4	246,400.2	91,330.8
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	178,189.6	154,080.9	-24,108.7
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	134,665.5	56,440.6	-78,224.9
Номын фонд	72,731.2	0.0	-72,731.2
Бусад үндсэн хөрөнгө	566,937.4	826,914.1	259,976.7
Биет бус хөрөнгө	298,015.5	188,634.5	-109,381.0
Программ хангамж	101.5	43.5	-58.0
Бусад биет бус хөрөнгө	297,914.0	188,591.0	-109,323.0
Дүн	8,544,624.4	2,514,426.6	-6,030,197.8

Эх сурвалж: Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Үндсэн хөрөнгө дансны жилийн эцсийн хөрөнгийн үлдэгдлийн 99,97 хувь буюу 2,513,785.1 мянган төгрөгийг сумын ЗДТГ, 0,02 хувь буюу 432.2 мянган төгрөгийг ИТХ, 0,01 хувь буюу 209.3 мянган төгрөгийг эмийн эргэлтийн сангийн хөрөнгө эзэлж байна.

Үндсэн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл 2,514,426.6 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 6,030,197.8 мянган төгрөгөөр буурсан нь үр дүнгээр санхүүжих ЕБС, Цэцэрлэг, Эмнэлэг, Соёлын төвийн байгууллагуудын 6,668,866.2 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг бүтцийн өөрчлөлтөөр шилжүүлсэнтэй холбоотой байна.

Үндсэн хөрөнгө дансанд тайлант онд 48,616.1 мянган төгрөгийн хөрөнгийг төсвийн хөрөнгөөр, 769,084.8 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй орлогоор нийт 817,700.9 мянган төгрөгийн хөрөнгийг нэмж бүртгэсэн ба 13,834.2 мянган төгрөгийн хөрөнгийг акталж, данснаас хассан, мөн сонгуулийн үр дүнгээр халагдсан багийн дарга нарын мотоциклийг шилжүүлэн данснаас хассан байна.

3.5.7 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 9,460.0 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 500.0 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 8. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/ мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
Байгууллагад төлөх өглөг	8,960.0	9,460.0
Дүн	8,960.0	9,460.0

Эх сурвалж: Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Өр төлбөр дансны жилийн эцсийн үлдэгдлийн 94,7 хувь буюу 8,960.0 мянган төгрөгийг сумын ОНХС, 5,3 хувь буюу 500.0 мянган төгрөгийг БНСБС-ийн үлдэгдэл эзэлж байна.

Өр төлбөр дансны эцсийн үлдэгдэл 9,460.0 мянган төгрөг болж, 500.0 мянган төгрөгөөр оны эхнээс өссөн нь БНСБС-д хөрөнгө төвлөрүүлсэнтэй холбоотой өссөн байна. Энэ нь ОНХС-аар хэрэгжүүлсэн хогийн цэгийн хашаа хийх 8,960.0 мянган төгрөгийн урьдчилгаа олгоод ажлаа бүрэн хэрэгжүүлээгүй үлдэгдэлтэй гарсантай холбоотой байна.

3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 3,299,391.9 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 6,779,568.8 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 9. Засгийн газрын хувь оролцоо

/ мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,267,252.5	471,343.6	(1,795,908.9)
Хуримтлагдсан үр дүн	4,444,370.1	2,116,642.5	(2,327,727.7)
Өмнөх үеийн үр дүн	4,282,183.9	8,738,082.0	4,455,898.1
Тайлант үеийн үр дүн	162,186.2	(6,621,439.5)	(6,783,625.8)
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	3,367,338.1	711,405.9	(2,655,932.2)
Дүн	10,078,960.8	3,299,391.9	(6,779,568.8)

Эх сурвалж: Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/ нь 3,299,391.9 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 6,779,569.0 мянган төгрөгөөр буурсан нь гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжих ЕБС, Цэцэрлэг, Эмнэлэг, Соёлын төвийн байгууллагуудын авлага, Засгийн газрын сан, дахин үнэлгээний нэмэгдлийг өмнөх үеийн үр дүн дансанд хааж, тайлант оны үр дүн 6,779,569.0 мянган төгрөгөөр буурснаас шалтгаалсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 2,272,634.6 мянган төгрөг, нийт зарлагыг 2,272,634.6 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналаас зардлыг 49,529.5 мянган төгрөгөөр бууруулж, сумын ИТХ-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн 4 тоот тогтоолоор урсгал зардлыг 1,643,317.0 мянган төгрөгөөр, хөрөнгийн зардлыг 579,788.1 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Энэ нь төсөв захирагч төсвийн төслийг бодитой, үндэслэлтэй боловсруулаагүй ба цалин, урсгал засвар, шатахуун, албан томилолтын зардлыг бууруулснаас шалтгаалсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант оны батлагдсан төсвийг 129,939.8 мянган төгрөгөөр бууруулж, сумын ИТХ-ын 2022 оны 7 дугаар сарын 05-ны өдрийн 03 тоот тогтоолоор ИТХ-ын урсгал зардлыг 8,974.4 мянган төгрөгөөр, ЗДТГ-ын урсгал зардлыг 53,490.3 мянган төгрөгөөр, хөрөнгийн зардлыг 97,768.8 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж, орон нутгийн байгууллагуудын байр ашиглалтын тогтмол зардлыг 290,173.3 мянган төгрөгөөр бууруулан нийт дүнгээр 129,939.8 мянган төгрөгөөр бууруулан тодотгон баталсан байна.

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд батлагдсан төлөвлөгөөгөөр татварын болон татварын бус орлогоор 1,216,362.0 мянган төгрөг, сумын төсөвт аймгийн төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг 145,417.7 мянган төгрөг, сумын төсвийн урьд оны шилжих үлдэгдэл 51,578.7 мянган төгрөг, сумын орон нутгийн хөгжлийн санд аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангаас олгох орлогын шилжүүлэг 379,788.1 мянган төгрөг, орон нутгийн хөгжлийн сангийн шилжих үлдэгдлээр 90,500.0 мянган төгрөг, малын тоо толгойн татварын шилжих үлдэгдэл 57,268.8 мянган төгрөг, хоршоо хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтөөр 152,250.0 мянган төгрөгийн нийт 2,093,165.3 мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг бүрдүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 1,075,428.6 мянган төгрөгийн санхүүжилт, сумын төсөвт аймгийн төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг 145,417.7 мянган төгрөг, сумын орон нутгийн хөгжлийн санд аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангаас олгох орлогын шилжүүлэг 379,788.1 мянган төгрөг, хоршоо хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтөөр 98,477.9 мянган төгрөгийн нийт 1,699,112.4 мянган төгрөгийн эх үүсвэр бүрдүүлж, 394,052.9 мянган төгрөгөөр дутуу санхүүжигдсэн байна.

Сум хөгжүүлэх сангийн батлагдсан төлөвлөгөөгөөр 152,250.0 мянган төгрөгийн эргэн төлөлт төвлөрүүлэхээс 98,477.9 мянган төгрөг бүрдүүлж 53,772.1 мянган төгрөгийн эх үүсвэр дутуу бүрдүүлсэн байна.

Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх татварын болон татварын бус орлогыг сумын ИТХ-ын хуралдаанаас 1,216,362.0 мянган төгрөгөөр тодотгон баталсан. Гүйцэтгэлээр нийт 1,004,521.7 мянган төгрөгийн татварын ба татварын бус орлогыг төвлөрүүлж, батлагдсан төлөвлөгөөг 211,840.3 мянган төгрөгөөр буюу 17,4 хувиар тасалсан байна. Энэ нь Суутган2 /Урлагийн тоглолт, спортын тэмцээний шагнал, наадмын бай шагнал/ татварын орлогыг 400,000.0 мянган төгрөг төлөвлөгдсөнөөс, гүйцэтгэлээр 5,131.5 мянган төгрөг төвлөрч 394,868.5 мянган төгрөгөөр тасарсан нь Тэн хун ХХК нь бусад аймаг, сумын иргэдээс шлам худалдан авч дундын суутгал 10% авч шилжүүлдэг байсан нь Хувь хүний орлогын албан татварын хуульд өөрчлөлт орж хувь хүн өөрөө харьяа татварын байгууллагадаа жилийн эцэст тайлагнаж татвар төлдөг болсон нь нөлөөлсөн байна.

Тасарсан орлогыг нэр төрлөөр нь задалбал Суутган-2 394,868.5 мянган төгрөг, малын тоо толгойн албан татвар 109,931.4 мянган төгрөг, хөрөнгийн орлого 10,063.1 мянган төгрөг, хог хаягдлын хураамж 15,447.3 мянган төгрөг, Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр 4,070.0 мянган төгрөг, Улсын тэмдэгтийн хураамж 3,199.5 мянган төгрөгөөр тус тус тасарсан байна.

Төв аймгийн Жаргалант сумын 2022 онд зарцуулах зарлагын тодотгон батлагдсан төлөвлөгөө 2,093,165.3 мянган төгрөг, зардлын нийт гүйцэтгэл 1,731,463.5 мянган төгрөг буюу 361,701.8 мянган төгрөгөөр дутуу зарцуулж, гүйцэтгэл 82,7 хувьтай байна.

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаар тайлант онд цалин, шимтгэлийн зардал 35,707.8 мянган төгрөгөөр, байр ашиглахтай холбоотой тогтмол зардал 23,959.4 мянган төгрөгөөр, хангамж бараа материалын зардал 16,372.8 мянган төгрөгөөр, эд хогшил, урсгал засварын зардал 2,001.5 мянган төгрөгөөр, дотоод албан томилолтын зардал 244.1 мянган төгрөгөөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээ, төлбөр хураамжийн зардал 5,459.8 мянган төгрөгөөр, бараа ажил үйлчилгээний бусад зардал 19,823.1 мянган төгрөгөөр, бусад урсгал шилжүүлэг 1,357.2 мянган төгрөгөөр, хөрөнгийн зардал 220,625.6 мянган төгрөгөөр, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 36,150.4 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсан байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/					
Д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглал хөтөлбөрийн /70106 /	561,207.8	493,876.9	67,330.9	88.0
2	ОН-ын өөрөө удирдах ёсны байгууллага хөтөлбөрийн /70105/	75,573.7	47,925.8	27,647.9	63.4
3	Ерөнхий боловсрол хөтөлбөрийн /71802/	340,095.4	340,094.7	0.7	100.0
4	Сургуулийн өмнөх боловсрол хөтөлбөрийн /71801/	143,943.0	137,569.1	6,373.9	95.6
5	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ хөтөлбөрийн /71602/	54,546.6	51,731.8	2,814.8	94.8
6	Соёл урлаг хөтөлбөрийн /71702/	87,991.9	87,234.2	757.7	99.1
7	Орон нутгийн хөгжлийн сан	677,556.9	456,931.3	220,625.6	67.4
8	Хоршоо хөгжүүлэх сан	152,250.0	116,099.6	36,150.4	76.3
Нийт дүн		2,093,165.3	1,731,463.4	361,701.9	82.7

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд 147,602.4 мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг төвлөрүүлэн, бараа, ажил үйлчилгээний зардалд 131,275.9 мянган төгрөг, бусад урсгал шилжүүлэг буюу нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж, дэмжлэг, урамшуулалд 16,260.0 мянган төгрөг, оны эхний үлдэгдэл болох эмнэлгийн нэмэлт санхүүжилтийн дансны үлдэгдэл 8,639.5 мянган төгрөгийг хүн эмнэлгийн 100141220010 дансанд төвлөрүүлэн зарцуулсан, оны эцэст зарцуулаагүй үлдэгдэл 66.5 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тус төсөл хөтөлбөр хэрэгжих хугацаанд нийт 8 хөтөлбөрийн 14 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Хүснэгт 3. Төсөл хөтөлбөрийн арга хэмжээний хүрэх үр дүн, биелэлт

/мянган төгрөгөөр/

№	Хөтөлбөр			Хэрэгжих хугацаа	Хүрэх үр дүн	Хэрэгжилтийн явц	Зарцуулах төсөв	Зарцуулсан
1.	Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын дарга							
	1.1	ОН-ийн өөрөө удирдах ёсны байгууллагын үйл ажиллагаа		2022.01.01-2022.12.30	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтээр	81.1	75,573.7	61,266.8
	Сумын Засаг дарга					88.0	561,207.8	493,876.7
2	2.1	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага						
		2.1.1	Гүйцэтгэх засаглалын удирдлага, тэдгээрийн ажлын алба	2022.01.01-2022.12.31	Төр засгийн бодлого шийдвэрийг сурталчилж хэрэгжилтийг хангана. Иргэдэд төрийн үйлчилгээг цаг алдалгүй чанартай хүртээмжтэй хүргэнэ, ТАХ-чид хариуцсан салбар нэгжийнхээ үйл ажиллагааг удирдан чиглүүлнэ.	89.8	378,000.8	339,343.6
		2.1.2	Байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээх	2022.01.01-2022.12.31	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтээр	97.2	24,531.0	23,840.7
		2.1.3	Баг хорооны үйл ажиллагааны зардал	2022.01.01-2022.12.31	Багийн иргэдэд төр засгийн бодлогыг сурталчилж .төрийн үйлчилгээг цаг алдалгүй анхан шатны нэгжид богино хугацаанд чанартай хурдан шуурхай хүргэж ажилладаг	91.6	130,676.0	119,742.3
		2.1.4	Орон нутгийн нөөц сан	2022.01.01-2022.12.31	ОН-ын нөөц хөрөнгө нь цаг агаарын хүндрэлтэй нөхцөл гамшиг ослоос хамгаалах урьдчилан сэргийлэхэд оршино	74.0	5,000.0	3,700.0
		2.1.5	Хур хог хаягдал. Орчны бохирдолыг устгах	2022.01.01-2022.12.31	Нийтийн эзэмшлийн хог хаягдлыг цэвэрлэнэ. хогийн цэгийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулах ажлыг зохион байгуулна	31.5	23,000.0	7,250.1
3	1	1	71602-Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ	2022.01.01-2022.12.31	Дулаан, цахилгаанаар бүрэн хангана	97.9	52,866.0	51,731.8
4	1	1	71801-Сургуулийн өмнөх боловсрол	2022.01.01-2022.12.31	Дулаан, цахилгаанаар бүрэн хангана	95.6	143,943.0	137,569.1
5	1	1	71802-Ерөнхий боловсролын сургууль	2022.01.01-2022.12.31	Дулаан, цахилгаанаар бүрэн хангана	100.0	340,095.4	340,094.6
6	1	1	71702-Соёлын үйлчилгээ	2022.01.01-2022.12.31	Дулаан, цахилгаанаар бүрэн хангана	99.1	87,991.9	87,234.2
7	1	1	70106-Хоршоо хөгжүүлэх сан	2022.01.01-2022.12.31	2022 оны 1 сараас Сум хөгжүүлэх санг шинээр Хоршоо хөгжүүлэх сан болгон журмыг дагаж мөрдөнө	76.7	150,000.0	115,000.0
					Хоршоо хөгжүүлэх сангаас иргэн, хоршоонд олгох зээлийг журмын дагуу шаардлага хангасан төсөл шалгаруулан зээл олгоно			
8	1	1	70106-Орон нутгийн хөгжлийн сан	2022.01.01-2022.12.31	Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр нийт он дамжин хийгдэх 3 төсөл, шинээр хэрэгжих 15 төслийг хийж гүйцэтгэнэ.	67.4	677,556.9	456,931.2

Хэрэгжилт нь дутуу болон хангалтгүй байгаа төсөл хөтөлбөрийн шалтгаан нөхцөл байдлын талаар авч үзэхэд Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө тасарсан нь гүйцэтгэлд нөлөөлсөн байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Ахлах аудитор Ц.Саранчимэг гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 3 дугаар сарын 03-ны өдрийн 01/70 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын 2022 оны батлагдсан төсвийн нийт зарлагыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1,5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг үзүүлэлтээр Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн батлагдсан төсвийн 2022 оны нийт зарлага 2,093,165.3 мянган төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 31,397.5 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 23,548.1 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзлээ.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг дарга тайлант онд Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ байхгүй байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын шилэн дансны мэдээллийг шалгахад Шилэн дансны хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.3-д заасны дагуу тендер шалгаруулалттай холбоотой 6 ажил мэдээлэхээс 5 ажил мэдээлж, бэлчээрийн худаг гаргах 67.3 сая төгрөгийн 1 ажил мэдээлээгүй, 6.4.8-д заасны дагуу ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдсэн 12 ажилтай холбоотой шийдвэр, гэрээ мэдээлэхээс 9 ажлын 406.5 сая төгрөгийн шийдвэр, гэрээг мэдээлээгүй байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллагад бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэх алдаа, зөрчилтэй асуудал гараагүй байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын эхний хагас жилийн байдлаарх санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгдээгүй байна.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Тус байгууллага 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар газар худалдах, худалдан авах гэрээтэй холбоотой, орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой албан шаардлага, зөвлөмж өгөгдсөнийг 100% хэрэгжүүлэн Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын 2022 оны 5 дугаар сарын 20-ны өдрийн 03/416 тоот албан бичгээр гарган ирүүлсэн байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	4	80,851.8	4	80,851.8	82.6
Зөвлөмж	1	1,560.5	1	1,560.5	100.0
Нийт дүн	5	82,412.3	5	82,412.3	91.3

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Төв аймгийн Жаргалант сумын Засаг даргын дараагийн аудитаар орлого бүрдүүлэлт, баяр наадмын хандивын орлого зэрэг асуудалд анхаарал хандуулах нь зүйтэй гэж үзлээ.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

5.1 Залруулсан алдаа

Аудитаар нийт 3,430.6 мянган төгрөгийн алдаа илэрснээс аудитын явцад 237,303.6 мянган төгрөгийн алдааг залруулав.

1. Орлогын тодруулга тайлангийн төлөвлөгөөнд 2022 оны 7 дугаар сарын 05-ны өдрийн 03 тоот тогтоолоор тодотгол хийж 1,216,362.0 мянган төгрөг болж 3,430.6 мянган төгрөгөөр бууруулан баталсан төлөвлөгөөгөөр тайлагнаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-д "холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах", Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.7-д "байгууллагын санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээ, тайлан, үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг үнэн зөв гаргах, тогтоосон хугацаанд тайлагнах" гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна" гэсэн заалтын дагуу залруулга хийгдсэн.

Аудитаар нийт 211,840.3 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс зөрчлийг давтан гаргах байх 1 зөвлөмж хүргүүлсэн.

5.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт байхгүй болно.

5.2 Албан шаардлага

Албан шаардлага байхгүй болно.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1.Татварын болон татварын бус орлогыг төсөвт бүрэн төвлөрүүлээгүй

Илрүүлэлт:

Орлогын төлөвлөгөөг бүрэн биелүүлээгүй тасарсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 22.1.Төсвийг тогтоосон ангиллын дагуу төлөвлөж, гүйцэтгэлийг хэрэгжүүлж, бүртгэн, тайлагнана. 24.3.Татварын зарлагыг нэр төрөл, салбар бүрээр нь төлөвлөж, төсвийн гүйцэтгэлд тусган дэлгэрэнгүй тайлагнана гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн "толилуулга", "иж бүрэн байх", "үнэлгээ ба хуваарилалт" зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Татварын болон татварын бус орлогын төлөвлөгөөг үндэслэлтэй төлөвлөж, татварын орлогыг бааз суурийг нэмэгдүүлэх, орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх талаар үр дүнд хүрсэн ажил зохион байгуулах

2. Шилэн дансны мэдээлэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

ОНХС-тай холбоотой шилэн дансны үйл ажиллагааг шалгахад Шилэн дансны хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.3-д заасны дагуу тендер шалгаруулалттай холбоотой 6 ажил мэдээлэхээс 5 ажил мэдээлж, бэлчээрийн худаг гаргах 67.3 сая төгрөгийн 1 ажил мэдээлээгүй, 6.4.8-д заасны дагуу ОНХС-н хөрөнгөөр хийгдсэн 12 ажилтай холбоотой шийдвэр, гэрээ мэдээлэхээс 9 ажлын 406.5 сая төгрөгийн шийдвэр, гэрээг мэдээлэгдээгүй байна. ХХС-тай холбоотой төсөв хөрөнгө зарцуулах 1 шийдвэр гарсныг мэдээлээгүй, цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш орлогын 2 гүйлгээ, зарлагын 3 гүйлгээг мэдээлээгүй байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх", 4.1.2-т "мэдээлэл ойлгомжтой, ач холбогдолтой байх" гэж заасантай бүрэн нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Шилэн дансны тухай хуулийн 6.4-д "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ: 6.4.3.тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан, 6.4.8.бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр" гэж заасныг тогтоосон хугацаанд ойлгомжтой бүрэн мэдээлж хэвших

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 6 дугаар сарын 15 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Тодотгосон төлөвлөгөөний зөрүү	1	3,430.6			1	3,430.6	1	3,430.6				
Дүн	1	3430.6	-	-	1	3430.6	1	3430.6	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Засаг дарга	1	211,840.3					1	211,840.3
ЗДТГ	3	14,985.9	2	2,086.0			1	12,967.1
Дүн	4	226,826.2	2	2,086.0	-	-	2	224,807.4

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Орон нутгийн хөгжлийн сан	1	473,825.7					1	473,825.7
Хоршоо хөгжүүлэх сан	1	241,987.6					1	241,987.6
Дүн	2	715813.3	-	-	-	-	2	715.813.3

Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Өөрчлөлтгүй	Өөрчлөлттэй		
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй		Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	2	1	1		1			
2	ОНТС	4		4					
3	ТТЗ	1	1			1			
	НИЙТ	7	2	5	-	2			